

NORMES I CALENDARI DEL TREBALL DE RECERCA

1. Què pretén el Treball de recerca?

- 1) Preparar per a certes tasques dels estudis futurs, o d'una professió.
- 2) Poder escollir un tema d'interès, preferentment relacionat amb el batxillerat que es cursa, i fer-se preguntes per explorar-lo i trobar-hi respostes, investigar.
- 3) Demostrar iniciativa i autonomia, planificant i organitzant el treball en funció d'objectius, i dels mitjans i possibilitats.
- 4) Seleccionar material i bibliografia apropiats, recollir dades amb rigor, i tractar i avaluar amb reflexió.
- 5) Posar en pràctica les pròpies capacitats d'interpretació i de crítica, i arribar a conclusions i argumentar-les.
- 6) Mostrar constància i responsabilitat.
- 7) Reorientar el que calgui del pla de treball.
- 8) Organitzar tota la informació per elaborar, respectant les normes apropiades, un informe escrit ordenat, argumentat i entenedor.
- 9) Presentar oralment el treball.
- 10) En definitiva, desenvolupar habilitats i actituds de recerca al llarg d'un procés complet, siguin quins siguin el tema escollit i el tipus de recerca, adaptant-s'hi.

2. La tutoria del Treball

El treball serà assessorat per un tutor personal de recerca. Amb ell es concretarà el tema i es veurà com aplicar aspectes generals (planificació del treball, recollida d'informació, com fer l'informe, etc.) al tema concret; si cal, ajudarà a omplir buits de coneixements. Però la seva intervenció haurà de deixar prou iniciativa individual.

Els alumnes han d'assistir, **obligatòriament**, a les reunions que el tutor de recerca els indiqui.

Les entrevistes individuals de tutoria de recerca seran en l'horari marcat pel tutor. Les feines acreditades pels alumnes en aquestes entrevistes i el seguiment de les directrius suggerides pels tutors determinaran la qualificació del tutor.

Si bé les entrevistes són una condició imprescindible per poder presentar la memòria, no s'ha de faltar mai a classe per una entrevista ni altres activitats de recerca.

Amb l'antelació especificada per tutor i abans del lliurament de la memòria, l'alumne haurà de tenir elaborat un esborrany gairebé definitiu que lliurarà al tutor. Aquest l'hi retornarà amb les indicacions finals que consideri oportunes.

3. Adjudicació de treballs i tutors. ¹

A **finals de març**, els alumnes de 1r de batxillerat han d'haver triat un tema per desenvolupar en el treball de recerca i els haurà estat assignat un tutor que els orienti i els encomani les primeres tasques a realitzar. Poden estar-ne exempts momentàniament, els alumnes amb més de cinc assignatures suspeses a la 2a avaluació, que postergaran la decisió sobre el treball de recerca, si s'escau, a finals del mes de juny.

No es permetrà el canvi de tutor de no existir una causa justificada o canvis en la plantilla del Centre. Tampoc es podrà modificar el tema del treball un cop el tutor hagi introduït la primera qualificació de seguiment del treball.

4. Data de lliurament de la memòria.

Els alumnes lliuraran la memòria el dia **12 de desembre** en el despatx de Cap d'Estudis. Amb posterioritat no serà acceptada cap memòria i per tant el treball de recerca restarà pendent d'avaluació per al curs següent.

Les **memòries** seran **individuals**, malgrat que hagi estat col·lectiu el treball de preparació.

S'ha de lliurar l'original, una còpia i una còpia digital. Finalitzat el procés d'avaluació es guardarà un exemplar de la memòria al Seminari corresponent i es retornarà l'altre.

¹ Els calendaris fixats en els punts 3, 4, 5, 6 i 7 es modificaran i s'adaptaran per als alumnes de nova incorporació al centre en funció de la data de matriculació i de l'adjudicació del tutor del treball de recerca.

5. Criteris d'avaluació.

L'avaluació del treball de recerca anirà a càrrec d'un tribunal integrat pel tutor i altres dos professors. La composició final es farà pública coincidint amb la dels horaris de les exposicions orals.

Els criteris d'avaluació són:

a. Avaluació del procés de recerca: 50% de la nota final. L'adjudica el tutor del treball d'acord amb el calendari següent:

- De 0 a 0,5 punt, abans de **l'inici de les vacances d'estiu**.
- De 0 a 2 punts a **mitjans de setembre**.
- De 0 a 1,5 punts a **mitjans de novembre**.
- De 0 a 1 punt coincidint amb el **lliurament de la memòria**.

La nota final del procés de recerca ha d'estar introduïda abans d'avaluar-se l'exposició oral.

El tutor tindrà en consideració el procés seguit des del principi, no tan sols la memòria del treball de recerca, i es tindran en compte la dedicació, l'interès, la iniciativa i l'originalitat.

En concret valorarà els aspectes següents:

- o Seguiment de la realització segons els terminis i els diferents apartats acordats.
- o Valoració de la creativitat i la capacitat per part de l'alumne per revisar, canviar i aplicar recursos alternatius o suggeriments; així com la capacitat d'analitzar les dificultats i entrebancs específics que puguin aparèixer i la de copsar i integrar els resultats que no s'esperen durant el seu desenvolupament.
- o Seguiment del treball de laboratori o de camp, si s'escau.

b. Avaluació de la memòria i de l'exposició oral: 50% de la nota final. Correspon fixar-la als membres del Tribunal conjuntament.

- Nota de la memòria: 70%.
- Nota de l'exposició oral: 30%.

Els professors integrants del tribunal coneixeran i valoraran prèviament la memòria del treball escrita per l'alumnat. En les seves qualificacions també tindran en consideració les explicacions sobre el seguiment del treball que els faci el tutor.

La qualificació final es basarà en:

- La planificació del treball (projecte, adequació als objectius, material...)
- L'obtenció, comprensió i tractament de la informació.
- Estructuració de la memòria.
- Presentació oral del treball.

Caldrà tenir en compte criteris comuns i avaluar capacitats genèriques com són:

- L'estructura del dossier.
- L'ordre, netedat i claredat de l'informe, així com l'estructura lògica del contingut.
- L'ús adequat de la llengua, la capacitat de síntesi i de la valoració crítica del propi treball.
- La idoneïtat de les fonts d'informació i la capacitat d'extreure'n dades significatives per al desenvolupament del treball.

Quan un alumne presenti una memòria i el tutor valori negativament la feina realitzada, caldrà tornar a presentar-la sencera, o bé, les parts que el tribunal indiqui, i defensar-la oralment en la convocatòria extraordinària. En aquesta, la qualificació serà un 5 i excepcionalment un 6.

Si a criteri del tribunal, la memòria lliurada, malgrat el seu contingut, mostra evidents deficiències de presentació o lingüístiques, caldrà tornar-la a presentar en la convocatòria extraordinària i solament podrà obtenir un 5. Es respectarà la nota del tutor i la de l'exposició oral.

Si a criteri del tribunal, la presentació oral és valorada negativament caldrà tornar-la a realitzar en la convocatòria extraordinària i solament podrà obtenir un 5. Es respectarà la nota del tutor i la de la memòria.

6. Data de l'exposició oral.

Les exposicions orals s'efectuaran el dimecres **17 de desembre**. Tindran una durada de mitja hora per als treballs individuals i d'una hora per als col·lectius. La durada ha de permetre l'exposició dels alumnes (entre 10 i 15 minuts per alumne) i les preguntes dels membres del Tribunal.

Els alumnes de batxillerat no tindran classe aquest dia i els de 1r hauran d'assistir obligatòriament a una exposició oral i lliurar-ne un resum al seu tutor en la data que aquest determini.

L'horari de les exposicions orals es farà públic la setmana del lliurament de les memòries.

A **finals de març** hi haurà un tribunal extraordinari que valorarà les rectificacions realitzades pels alumnes en els seus treballs de recerca a indicació del tutor o dels tribunals davant els quals defensaren el treball al mes de desembre.

7. Lliurament de notes i termini de reclamació.

Les notes del treball de recerca seran lliurades a **meitats del mes de gener**.

El termini de reclamació serà de **tres dies hàbils** a partir de la publicació de les notes. Les reclamacions es presentaran per escrit davant la direcció del Centre i les resoldrà el mateix tribunal.

8. La memòria del treball de recerca.

8.1 Com s'estructura una memòria de recerca.

La memòria de recerca ha de notificar per escrit tot el procés que s'ha seguit (objectiu, metodologia, resultats, discussió, conclusions, bibliografia). Serà breu, clara, ordenada i fàcil de consultar. Ha de tenir aquests apartats i en aquest ordre:

TÍTOL DEL TREBALL. Va a la 1a pàgina, amb majúscules i sense ornaments tipogràfics. Informarà clarament i amb poques paraules del contingut del treball (els objectius proposats i el procés seguit).

Al mateix full hi haurà el nom d'autor/a i el grup, centre d'estudis i data; també, el nom del tutor/a.

INTRODUCCIÓ. A la 2a pàgina. No és part del contingut, sinó que presenta el contingut de la memòria de manera breu, però detallada i clara, per orientar el lector; sol ser l'últim que es redacta. La introducció ha de servir per:

- presentar el tema i l'origen de l'estudi; justificar el seu interès;
- definir l'abast de la investigació (el límit temàtic, o temporal, etc.), i les seves circumstàncies o limitacions (en referència breu i objectiva);
- definir clarament els objectius de la recerca (se'n pot fer una llista);
- justificar el material i el mètode de treball utilitzats. Si se centra en un document, localitat, experiment, etc., ho ha de deixar clar.

COS DEL TREBALL. S'estructura en capítols numerats 1, 2, 3..., i es poden posar apartats a cada capítol, numerant-los tots segons el model d'esquema: 1. ... 1.1 ... 1.2 ... etc. Quan s'hi faci referència, se cita la numeració. El mínim que contindrà és:

Metodologia (o material i mètodes). En una o poques pàgines, s'hi descriu de manera entenedora:

- el material o documents analitzats, o la localitat, zona, període, etc., estudiats;
- el disseny de l'estudi i el pla de treball;
- els mètodes de recollida d'informació; els procediments i tècniques...

Resultats (o resultats i discussió). Aquí anirà:

- presentació de la informació obtinguda i "tractada". Pot incloure descripcions, taules o figures (gràfics, mapes, etc.), tot comentat i fet per l'alumne/a mateix.
- l'anàlisi de les dades en funció dels objectius o de les hipòtesis, diferenciant fets i explicacions, possibles errors, l'acceptació o no d'hipòtesis...

CONCLUSIONS. És l'apartat de síntesi, que cal estructurar molt bé. Cal tenir en compte:

- S'ha d'enunciar cada conclusió de manera clara i precisa, en una llista numerada; però no com a "veritats absolutes";
- Les conclusions han de provenir de l'estudi de dades obtingudes durant la recerca, a resposta a les preguntes inicials; per tant, s'han d'argumentar, i indicar-ne limitacions o contradiccions, els problemes no resolts i els dubtes.

ANNEX (facultatiu). Hi van materials complementaris que trencarien l'agilitat de l'informe, però són d'interès (no són per omplir). Poden ser documents que s'hagin utilitzat, com ara mapes, descripcions literals o estadístiques; en aquests casos sí que s'accepten fotocòpies, si són llegibles. S'exclou qualsevol material *citable*, que anirà a la bibliografia, o en volum a part (APÈNDIX).

FONTS D'INFORMACIÓ. Aquest apartat també pot anar al final de la introducció. Bàsicament, serà la bibliografia (llibres, enciclopèdies, atles, articles), però també pot incloure centres d'informació, pàgines web d'Internet, CD-ROM, etc. Només cal posar les referències de la documentació citada a què es fa referència en el text; totes aniran juntes i ordenades alfabèticament, seguint les normes indicades en l'apartat 2.3.

GLOSSARI o índex de termes utilitzats. Pot ser apropiat en alguns temes, i es posa com un annex. No s'ha de definir cap terme sense haver-lo entès bé. D'altra banda, encara que no es presenti glossari és bo que es vagi fent un petit diccionari personal, en una llibreta o en fitxes.

ÍNDEX GENERAL (apartat obligatori, que va sense número). Relació o sumari de títols i numeracions dels capítols i apartats, amb la paginació. Se sol situar al principi.

8.2 Com ha de ser l'escrit.

Extensió: mínim, un full per apartat (portada, introducció...) i algun més al cos del treball; no s'ha d'escriure gaire, sinó explicar el procés seguit, de manera ordenada, breu i fàcil de consultar. Es valora la qualitat, no la quantitat, i es rebutgen la còpia o resum de llibres i documents. Cal haver delimitat bé l'abast de l'estudi (sobretot si el treball és documental), per no perdre's en extensió.

La memòria no pot excedir de 50 fulls.

Si el treball es presenta als premis CIRIT, la memòria ha d'estar redactada en català i no pot excedir de 50 fulls mecanografiats a doble espai.

Tot l'escrit ha de ser original (elaborat per l'alumne/a). Per descriptiu que sigui l'enfocament, s'han de fer preguntes i respondre-les amb dades i arguments. Si s'inclou alguna citació textual, anirà entre cometes, i se n'indicarà l'autor, l'obra (nom i data) i la pàgina, entre parèntesis inclosos en el text o en una nota a peu de pàgina.

Fulls blancs A4, numerats correlativament i escrits per una sola cara, a màquina o impresos des d'ordinador.

Marges (valors orientatius) : esquerra, 3 cm; dret, 2,5 cm; superior, 2 cm o més; inferior, 3 cm. S'ha de vigilar que permetin l'enquadrernació i la numeració de pàgines.

La lletra, l'espai entre línies i la separació entre paràgrafs i apartats ha de facilitar la lectura; s'ha de subratllar o, millor, escriure en cursiva (si la màquina d'escriure o la impressora de què es disposa ho permet) allò que es vulgui destacar. Els paràgrafs no han de ser llargs, i s'ha de veure bé on comença i on acaba cadascun. Es recomana l'ús dels tipus de lletres més habituals (Arial, Times, ...) i d'una mida d'11 o 12 punts.

No s'admeten faltes d'ortografia; tampoc ratllades o tipp-ex. Si s'ha de corregir, s'ha de repetir el full.

L'estil serà:

- clar i senzill, amb cultismes i terminologia específica
- precís (sense ambigüitats),
- personal (amb idees i expressions pròpies) i
- amb un ús correcte de les paraules i les frases; si es fan servir sigles, símbols o abreviatures se n'ha d'aclarir el significat en una llista al final de la introducció...

S'ha de començar cada capítol o part en un nou full. La numeració, nom i pàgina dels capítols o apartats ha de coincidir amb el que s'indica en l'índex.

Les taules de dades seran de creació pròpia o, si no, s'inclouran en un annex. Aniran en pàgina pròpia, numerades per ordre de presentació (p. ex.: Taula 3.1) i amb un peu explicatiu. Si contenen símbols, s'han d'aclarir; els valors zero s'escriuran "0", i on falti valor hi anirà un guió. El text s'ha de referir a cada taula.

Les figures (gràfics, dibuixos, esquemes, mapes conceptuals, fotos, mapes) seran fets per l'alumne/a, també en pàgina pròpia, i amb iguals característiques que les taules (Figura 4.1...), el text s'ha de referir a cada figura. En els dibuixos i mapes s'indica l'escala.

Si s'afegeix material complementari en forma d'annex o apèndix anirà al final, o bé a part, enquadrant o dins una carpeta o arxivador, però identificat ("Apèndix del treball X, capítol Y"), i els nom i cognoms de l'autor/a, centre, grup i data.

La **memòria** s'ha de presentar enquadrada.

8.3 La preparació i organització del material de la memòria.

Des del principi, cal fer les anotacions de tota mena (de lectures, observacions, taules, esquemes, bibliografia, etc.) en fulls solts o separables, en fitxes grans o a l'ordinador. Convé posar a cada full, fitxa o document una indicació del capítol on anirà; després es podran reordenar i se n'hi podran afegir. Anar fent esquemes és una bona manera d'entendre i de planificar la tasca, i d'avançar feina.

Abans d'escriure esborranys, cal organitzar tot el material, fer-ne un quadre que segueixi l'estructura normativa, i posar títol i número a cada part: serà el primer guió. Després, cal fer a cada part un nou guió amb subdivisions, indicant quines dades, citacions, preguntes, hipòtesis i arguments hi corresponen. Quan es tingui tot ben clar, ja es pot redactar l'esborrany, i ensenyar-lo al tutor/a de recerca.

El primer esborrany és el que transforma els diversos materials en un escrit ordenat i coherent, amb l'estructura prevista en el guió. Per això se sol redactar primer el cos del treball, i la introducció es deixa per al final, ja que donarà una visió completa de tot l'escrit. La correcció ortogràfica i d'estil es pot deixar també per a més endavant.

Abans de donar l'escrit per bo i definitiu, cal revisar aspectes com :

- *Evitar la repetició* de continguts, de dades o d'arguments.
- *Fonamentar totes les afirmacions* en materials o raonaments concrets; les conclusions han de derivar de l'estudi de la informació, que sempre cal dir d'on surt.
- *Ser exigents i imparcials*; examinar bé els resultats i arguments cercant possibles errors.
- Si es fa una *referència literal a un text* ha de ser curta (no per omplir), ha d'anar entre cometes i indicant l'autor, l'obra (nom, data) i les pàgines (o columnes) en nota a peu de pàgina o entre parèntesis dins el text.
- Si s'hi posen *figures o esquemes*, han de ser fets pels alumnes (fotocòpies, fotografies, retalls, dibuixos escanejats aniran en l'annex) i han de respondre al treball personal o clarificar el text; si es copia (manualment) alguna figura, s'ha d'advertir al peu.
- Fer servir rigorosament els *conceptes i termes* i, si cal, especificar-ne el significat; si s'expliquen en un glossari, s'han de marcar en el text (p. ex., amb asterisc).

9. Les referències.

Les referències de tots els documents citats en el text aniran en llista única, i no se n'inclourà cap que no es citi o al qual no es faci referència. Han d'anar per ordre alfabètic d'autor els llibres, articles i compilacions; per ordre del títol general de l'obra les enciclopèdies, diccionaris i obres anònimes; si es cita més d'un document del mateix autor, es posen per ordre cronològic. L'autor s'indica així: Cognom, Inicial (ex.: Comis, J.) o, millor, Cognom, Nom (ex.: Comis, Juan). Si hi ha més d'un autor, es posen en l'ordre del document original, separats per punt i coma (l'últim per una "i" precedida de coma: Comis, J., i Valle, J. L.); si són més de tres, s'indica només el primer, seguit de l'expressió i altres. Quan una obra col·lectiva té un o diversos responsables o coordinadors, s'indiquen els seus noms seguits de l'abreviatura "ed."/"eds" = editor/s, també es poden fer servir les abreviatures "dir."/"dirs." = director/s o "coord."/"coords." =

coordinador/s. Els cognoms dels autors es poden escriure en lletra versaleta perquè es distingeixin més fàcilment dels noms de pila.

Les referències de recursos electrònics han de seguir, sempre que sigui possible, les pautes anteriors. En d'altres casos caldrà fer esment de l'adreça electrònica i de la data de consulta. Per exemple: *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC)* [en línia]. <<http://www.gencat.net/diari/>> [Consulta: 4 maig 2005].

El detall d'una referència pot variar segons les normes seguides i el tipus de document. Aquesta és la nostra proposta; en cas de dubte o altres documents no especificats aquí, s'ha de consultar el tutor de recerca.

A la pàgina web de l'Institut i dins l'apartat dedicat al treball de recerca es troba una relació d'enllaços a pàgines amb propostes de com escriure les referències. En qualsevol cas, sempre cal emprar **un mateix criteri**.

10. La presentació oral.

En l'exposició oral es procura avaluar la capacitat de sintetitzar, exposar i defensar un tema per part de l'alumne. Al llarg o al final d'aquesta exposició, els professors avaluadors poden realitzar preguntes o demanar aclariments, però no es tracta de fer un examen oral. Tampoc es tracta d'explicar com s'ha desenvolupat el treball, ja que això ja s'explica en l'informe escrit.

L'exposició hauria de tenir els següents apartats:

- 1) Introducció: S'ha d'explicar quina metodologia s'ha seguit per realitzar el treball, com s'ha establert el guió, la línia d'investigació seguida, quins problemes han sorgit, de quines parts consta el treball, quines fonts bàsiques s'han consultat, etc. En aquest punt podeu aportar el treball addicional.
- 2) Exposició del més rellevant del cos del treball i, si s'escau, els exemples més destacats del treball.
- 3) Conclusions: síntesi de les principals resultats que s'obtenen en el treball.

Es valorarà especialment

- Que l'exposició sigui ordenada, clara, rigorosa, breu i àgil.
- Que l'alumne no llegeixi, sinó expliqui amb claredat i convenciment.
- Que empli un vocabulari precís i rigorós respecte del tema treballat.
- Si és adient, es pot fer servir un suport visual.

En definitiva es recomana als alumnes no improvisar en el moment de l'exposició. Cal haver confeccionat un guió d'exposició revisat pel tutor i realitzar algun assaig previ.